

KESKI-SUOMEN  
**TULEVAISUUS**  
**KATSAUS**

2|2016

KESKI-SUOMEN  
**TULEVAISUUS**  
**KATSAUS**  
2|2016

KUVAT JA GRAAFINEN SUUNNITTELU **JAN LUSTIG**



Elinkeino-, liikenne- ja  
ympäristökeskus

# SISÄLLYSLUETTELO

MAAKUNNAN TILA JA NÄKYMÄT .....	4
JYVÄSKYLÄN SEUTUKUNTA.....	12
JÄMSÄN SEUTUKUNTA.....	13
KEURUUN SEUTUKUNTA .....	14
JOUTSAN SEUTUKUNTA.....	15
SAARIJÄRVEN-VIITASAAREN SEUTUKUNTA .....	16
ÄÄNEKOSKEN SEUTUKUNTA.....	17

# MAAKUNNAN TILA JA NÄKYMÄT

Eija Heinonen

Strategiapäällikkö

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

## KESKI-SUOMEN ELY-KESKUS

Keski-Suomessa asui vuoden 2016 kesäkuun lopussa 275 015 henkilöä. Vuoden aikana kasvua oli 210 henkilöä. Vuoden 2016 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 17,3 % ja työttömiä työnhakijoita oli 22 202.

## ALUEEN VAHVUUDET JA TULEVAISUUDEN HAASTEET

### Vahvuudet

- työttömyys kääntynyt laskuun vuoden alusta ja lasku jatkuu: työttömyyden lasku ei ennen ole lähtenyt liikkeelle Keski-Suomesta
- yt-neuvottelujen määrä elokuussa oli pienempi kuin vuosi sitten elokuussa
- aikuiskoulutukseen on tulossa opiskelijoita reippaaseen tahtiin ja koulutus on pystynyt reagoimaan nopeasti työmarkkinoiden vaateisiin
- teknologiateollisuuden ja metsäteollisuuden vientinäkymät ovat valoisat
- rakentaminen ei pysähdy biotuotetehtäaseen
- biotuotetehdas tarjoaa työtä laajasti seutukuntien yrityksille
- asuntorakentaminen ei ole ollut näin vilkasta 2,5 vuoteen; Jyväskylään valmistuu 3,5 asuntoa joka päivä
- Jyväskylän seudulla liikevaihdon kasvu koko maata ripeämpää, samoin Keuruun seudulla
- Jämsän seutukunnallakin liikevaihto on kääntynyt kasvuun

### Haasteet

- työttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden tasot edelleen huolestuttavan korkeat
- lentoliikenteen ja junaliikenteen tarjonta huolestuttaa
- maaseuturahastoon ei saavu riittävästi hankkeita

### Mahdollisuudet

- esim. alustatalouden mahdollisuuksien löytäminen, soveltaminen uudeksi yritystoiminnaksi
- työelämä muuttuu ja osaamistarpeet muuttuu, vastaus voisi olla esim. koulutettavan ja koulutetun työvoiman osaamisten uudenlaiset yhdistelmät
- pk-yritysten kasvun mahdollisuudet esiin ja tukea yrittäjille (kauppatieteilijät, ict-osaajat, markkinoijat yms. yrityksiin)
- Metsä Fibren ympärille sivuvirtoja hyödyntäviä yrityksiä ja innovatiivisia tuotteita lisää
- hankkeiden suuntaaminen yritysten ja työnhakijoiden törmäyttämiseen, työnhakijat keskenään yhdistämään osaamisensa uusiksi osaamisiksi
- maaseuturahasto tarjoaa apua yrityksille

## VÄESTÖKEHITYS

Väestömäärä on kasvanut luonnollisen väestönlisäyksen (syntyvyyden ja kuolleisuuden erotus) myötä – 2000-luvulla parhaimmillaan 400–600 henkilöllä vuosittain. Vuosina 2011–2013 luonnollinen väestönkasvu laski noin 300 henkilöön. Vuonna 2014 syntyvyys ylitti kuolleisuuden enää niukasti ja vuonna 2015 kirjattiin jo miinusta. Taustalla on syntyvyyden lasku sekä väestön ikääntyminen, mikä nostaa kuolleisuutta. Maahanmuuttajien määrä on selvästi ylittänyt maastamuuttajien määrän (nettosiiirtolaisuus), mikä on pitänyt yllä Keski-Suomen väestönkasvua viime vuosina. Muuttoliike kääntyi jälleen positiiviseksi vuonna 2015.

Jyväskylän väestö kasvoi vuonna 2015 lähes 1 600:lla, mikä on selvästi enemmän kuin edellisvuosina. Erityisesti muuttoliikkeessä Jyväskylä oli suuri voittaja, tulomuuttajia oli noin 700 enemmän kuin lähtijöitä, kun nettomuutto edellisvuosina on ollut 200–300 henkilöä. (Keskisuomi.info.) Jyväskylän seudun väestölisäys on ollut vuosina 2010–2015 seitsemänneksi eniten koko maassa eli vuosittain 0,96 % eli 9 317 henkeä. Huoltosuhteen kehitys huolestuttaa Jyväskylän seudun ulkopuolella.

## LIIKENNE

Jyväskylän seudun liikenteellinen asema on hyvä. Jyväskylästä säteittäisesti erkanevan valtatieverkon ja ratojen hyvä liikennöitävyys on perusedellytys sekä kaupan että teollisuuden kuljetuksille. Erityisen tärkeää on varmistaa Suomen eteläisiä ja pohjoisia osia yhdistävän valtatie 4 liikenteen toimivuus ja turvallisuus. Keski-Suomen väestö on keskittynyt ja keskittyy edelleen Jyväskylän kaupunkiseudulle. Henkilöautoliikenne säilyy tärkeimpänä liikennemuotona lähivuosisikymmeninä.

Raideliikenteen merkitys pitkillä matkoilla korostuu ja yhteyksiä etenkin Helsinkiin pyritään nopeuttamaan. Raideliikenteen vaihtoehdoksi ja haastajaksi ovat kuitenkin nousseet uudet nopeat bussiyhteydet. Lentoliikenteen turvaaminen on elinkeinoelämän näkökulmasta keskeinen liikennejärjestelmäkysymys. Keski-Suomen kansainvälisen saavutettavuuden turvaaminen edellyttää lentoliikenteen palvelutason pitkäjänteistä varmistamista.

Biotalouden kuljetustarpeet sekä harvaan asuttujen seutujen elinvoimaisuuden säilyttäminen edellyttävät hyvää kuntoa myös alempiasteiselta tieverkolta. Keski-Suomen liikennejärjestelmän kehittämiseksi allekirjoitettiin aiesopimus huhtikuussa 2016.

## YMPÄRISTÖ

Ympäristötavoitteet ja kestävä kehitys huomioidaan maakunnan kehittämisessä. Maankäytön suunnittelun, elinkeinoelämän ja ympäristöasioiden välillä on tiivis yhteys. Vesienhoitosuunnitelmissa ja Keski-Suomen toimenpideohjelmassa esitetyt toimenpiteet toteutetaan ja vesienhoidon tavoitteet saavutetaan sekä pintavesien että pohjavesien hyvän tilan saavuttamiseksi ja turvaamiseksi. Valtakunnan jätesuunnitelman tavoitteet edistyvät maakunnassa.

Keski-Suomen maakunnan suunnittelua ohjaa tarkistettu ja vuonna 2017 hyväksyttävä maakuntakaava, jossa painotetaan biotalouden toimintamahdollisuuksia kestäväällä tavalla. Kuntien yleispiirteisen kaavoituksen painopiste on siirtynyt rannoilta kuntakeskuksiin. Lisäksi on vireillä useamman kunnan yhteisiä strategisia yleiskaavoja. Keski-Suomessa on useita lainvoimaisia tuulivoimayleiskaavoja ja niiden mukaisia tuulivoimapaistoja toivotaan toteutuvan.

Keski-Suomen arvokkaat kulttuuriympäristökokonaisuudet huomioidaan maakunnan identiteettiä luovina vetovoimatekijöinä ja niitä hyödynnetään erityisesti maaseutumatkailussa. Kulttuuriympäristöjen hoitoa ja käyttöä tulee ohjaamaan vuonna 2017 päivitettävä maakunnan kulttuuriympäristöohjelma.

Ympäristötietoa on saatavissa helposti ja kattavasti digitaalisessa muodossa valtakunnallisesti yhtenäisten palvelujen kautta.

Luonnonsuojelualueverkosto on valmis ja siirrytään luonnonsuojelualueiden aktiiviseen hoitoon. Tässä työssä tulee olemaan huomattava merkitys kansallisen rahoituksen lisäksi EU-pohjaisella projektirahoituksella. Suojelualueiden hoidon lisäksi monet uhanalaisten lajien esiintymät tarvitsisivat aktiivista hoitoa. Metso-ohjelma jatkuu rahoituksen pienemmisestä huolimatta.

Pohjavesialueiden luokitukset tarkistetaan par-



## KESKI-SUOMI

	TILANNE		
	NYT	6 KK-	12 KK-
ELINKEINOELÄMÄ JA YRITYSTOIMINTA	+	+	+++
TYÖTTÖMYYDEN MÄÄRÄ JA RAKENNE	+	+	+

Arviointiasaiteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi

haillaan. Työn tuloksena saadaan ajantasainen yhteenveto maakunnan pohjavesivarjoista ja niiden käytettävyydestä.

## ELINKEINOELÄMÄN TILANNE JA NÄKYMÄT

Keski-Suomen talouden näkymät ovat valoisat arvioitavalla ajanjaksolla ja nyt arvioiden pidempäänkin. Valoisien näkymien taustalla on ennen kaikkea monien toimialojen positiiviset näkymät ja Joutsaa lukuun ottamatta seutukuntien positiiviset näkymät (Aikajana 3/2016). Keski-Suomen teollisuuden ja rakentamisen suhdanteet ovat edelleen koko maan keskiarvoa myönteisemmät. Suuria uhkakuvia ei ole näköpiirissä. Koko maailman ja Euroopan tapahtumat voivat aina kuitenkin muuttaa kuvaa.

Kesän aikana on julkisuuteen noussut monia positiivisia yritys uutisia, mm. Keski-Suomen vienti kääntyi nousuun vuoden 2016 alussa ja Keski-Suomen yritysten yhteenlaskettu liikevaihto kääntyi nousuun vuoden 2014 lopussa ja nousu on jatkunut. Yritysten henkilöstömäärät ovat selvässä kasvussa kaikilla seutukunnilla.

Keuruun seudun talous elpyy muuta maakuntaa, jopa Jyvässeutua nopeammin. Kaupunki on toipunut hyvin parin vuoden takaisesta varuskunnan lakkauttamisesta. Lakkautus vei mukanaan kolmisen sataa työpaikkaa.

Kasvu Openiin Keski-Suomen kasvuohjelmaan hakemuksia tuli toiseksi eniten koko Suomessa (66). Enemmän hakemuksia jätettiin vain Uudenmaan alueella.

## BAROMETRIEN NÄKYMÄT

Elinkeinoelämän suhdannebarometrin mukaan Keski-Suomen teollisuuden ja rakentamisen suhdanteet ovat edelleen koko maan keskiarvoa myönteisemmät, vaikka ne vaimenivat hieman kesän alussa. Keski-Suomen palveluvastaajien suhdanteet pysyivät likimain ennallaan kesän alussa.

Heinäkuussa suhdanteiden paranemista ennakoitiin 17 % vastaajista ja 13 % odotti suhdanteiden hiipuvan lähikuukausina. Suhdanteet pysyivät ennallaan 70 %:lla alasta. Keski-Suomen yksityisten palvelujen suhdanneodotukset ovat aavistuksen verran koko maan keskiarvoa varovaisem-

mat. Palvelujen myynti Keski-Suomessa lisääntyi hieman huhti-kesäkuussa. Barometrin mukaan myynnin loiva kasvu jatkunee myös kolmannella vuosineljänneksellä. Henkilöstöä supistettiin aavistuksen verran alkukesän aikana.

Keskisuomalaisten pienten ja keskisuurten yritysten odotukset tulevasta ovat parantuneet keväästä syksyn pk-yritysbarometrin mukaan. Keski-Suomen pk-yrityksistä 37 % arvioi suhdanteiden paranevan seuraavan vuoden aikana, ja entistä useampi yritys haluaa kasvaa. Suhdanteiden heikkenemiseen uskoo vain reilu kymmenes yrityksistä.

Myös näkymät henkilökunnan määrän kehityksen suhteen ovat Keski-Suomessa positiivisemmat kuin keväällä. Alueen pk-yritysten edustajista 22 % arvioi henkilökunnan määrän olevan vuoden kuluttua nykyistä suurempi. Henkilöstömäärän pienenemistä ennakoitiin 10 % yrityksistä.

Kasvua kirittää nyt eteläinen Keski-Suomi, jossa suhdannenäkymät ovat parantuneet keväästä merkittävästi. Myös odotukset henkilökunnan määrän kasvun suhteen ovat eteläisessä maakunnassa harpanneet selvästi myönteisiksi. Yritysbarometrin mukaan Keuruun seudun viime kuukausien kasvu näyttää jatkuvan. Myös yritysten investointiodotukset ovat eteläisessä maakunnassa jopa koko maata myönteisemmät. Muualla Keski-Suomessa investoinnit ovat edelleen jumissa.

Keski-Suomen pk-yrityksistä mahdollisuuksien mukaan kasvuhakuisia kertoo olevansa 34 %, ja voimakkaasti kasvuhakuisiksi itseään luonnehtii 10 %. Vientinäköymät sen sijaan ovat edelleen heikot. Vain 12 %:lla maakunnan yrityksistä on toimintaa ulkomailla, kun koko maassa osuus on 20 %.

Suomen Yrittäjien Elinkeinopoliittinen mittaristo -kyselystä käy ilmi, että Keski-Suomen kunnissa tehdään Suomen kolmanneksi parasta elinkeinopolitiikkaa Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan jälkeen. Pienistä kunnista Muurame yltää koko maan vertailussa toiseksi ja Karstula viidenneksi. Jyväskylän sijoitus suurten kuntien sarjassa on neljäs.

Jykes-Kiinteistöistä kerrotaan, että startup-yrityksiä on muuttanut vuoden 2016 ensimmäisellä

puoliskolla kiihtyvällä vauhdilla pienille yrityksille tarjolla oleviin tiloihin. Elokuun loppuun mennessä niihin oli muuttanut 22 uutta start-up-yritystä ja kuusi muualta tullutta yritystä. Yhteensä nämä 28 yritystä työllistävät jo 60 henkilöä. Eniten uusia yrityksiä on ICT-alalta. Muita suosittuja aloja ovat konsultointi- ja valmennuspalvelut, hoiva-ala sekä rakennusalan palvelut. Kaikkiaan Jykes Kiinteistöt Oy:n start-up-ympäristöissä toimii tällä hetkellä yli sata yritystä, jotka työllistävät noin 330 henkilöä. Starttirahayrityksiä oli heinäkuun loppuun mennessä perustettu 233, vuotta aikaisemmin oli perustettu 342 yritystä. Starttiyritysten perustaminen näyttää vähenevän aina talouden nousun alkaessa.

### **Teknolgiateollisuus**

Teknolgiateollisuuden viennin lasku jatkui vuoden 2015 loppuun saakka. Liikevaihto sekä henkilöstömäärät ovat kasvaneet. Teknolgiateollisuuden henkilöstömäärä on noin 9 000 ja viennin arvo noin 1 mrd €. Teknolgiateollisuuden näkymät ovat nyt valoisat. Valmet ja Valtra ovat Keski-Suomessa alan lippulaivoja. Valtra on saanut muotoilualan palkintoja. Toisaalta Patrian tilannetta Jämsässä synkentää Airbus A380 rakentamisesta tehdyt päätökset.

### **Metsäteollisuus**

Metsäteollisuuden vienti on hyvässä nousussa. Metsäteollisuuden liikevaihto ja vienti kääntyivät hienoiseen nousuun v. 2014 lopussa ja kasvu on jatkunut hyvänä. Henkilöstömäärän lasku on jatkunut. Metsäteollisuuden henkilöstömäärä on noin 3 200 ja viennin arvo noin 1,2 mrd €.

### **Kaupan ala**

Kaupan alan liikevaihto kääntyi kasvuun ja samoin henkilöstömäärä. Kasvua selittää jonkin verran aukioloaikojen vapauttaminen. Henkilöstömäärä kaupan alalla on noin 9000. Kaupan alan kehitys on ollut Keski-Suomessa ja varsinkin Jyväskylän seudulla selvästi koko maata parempaa. Kaupan investoinnit jatkuvat ympäri Keski-Suomea.

### **Palvelualat**

Palvelualojen liikevaihto on kasvanut ja kasvu jatkuu edelleen. Henkilöstömäärä ei ole merkittävästi heilahdellut viime vuosina ja se on noin 23 500.

### **KIBS-alat**

KIBS-alojen kasvu on pysynyt viime vuodet vakiona, noin 6 % / vuosi ja kasvu näyttää jatkuvan myös tulevaisuudessa, viime vuonna kasvua oli 10,5 %. Henkilöstömäärä on kasvanut noin 4 % / vuosi ja se on 6 500.

### **Digitalous**

Jyväskylässä toimivista ICT-yrityksistä 25 yritystä etsii työvoimaa tällä hetkellä. Alan näkymät ovat näin ollen ilmeisen hyvät.

Hyvinvointiteknologia-alan yritys Firstbeat on saanut tämän vuoden Maineteko maailmalla -palkinnon. Keski-Suomen kauppakamari myöntää palkinnon keskisuomalaiselle yritykselle, joka vie maakuntaa maailmankartalle. Vuonna 2002 perustetun Firstbeatin liikevaihdosta kolme neljäsosaa tulee viennistä. Yritys on myös onnistunut vahvistamaan jalansijaa Yhdysvaltojen haastavilla markkinoilla. Firstbeatin teknologiaa käytetään esimerkiksi useissa älykelloissa, lisäksi yrityksen sykeanalyysiin perustuvia tuotteita käytetään laajalti huippu-urheilussa.

Keskisuomalaisen mukaan (15.9.2016) Jyväskylän yliopisto tekee yhteistyössä IBM:n kanssa esiselvityksen siitä, miten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvän massadatan käsittelyssä voidaan hyödyntää IBM:n kehittämää tekoälyteknologiaa. Hankkeessa tehdään yhteistyötä myös kaupungin ja keskussairaalan kanssa. Tavoitteena on selvittää pystytäänkö Jyväskylään rakentamaan tekoälyä hyödyntävä innovaatiokeskittymä, jossa hyödynnetään IBM:n luomaa alustaa.

### **Rakennusala**

Rakennusalan suhdanne on kääntynyt nousuun ja lähitulevaisuudessa rakentamisen suhdanne näyttää valoisalta. Keski-Suomeen rakennetaan parhaillaan tai lähitulevaisuudessa:

- biotuotetehdas
- Uusi Sairaala
- kaupparakentaminen jatkuu vilkkaana
- liikenneinfran rakentaminen biotuotetehtaan tarpeita varten
- Himoksen kylpylä
- tuulivoiman rakentaminen
- vilkastunut asuntorakentaminen
- Kankaan alue

Kankaan alue on entisen paperitehtaan alueelle rakennettava tulevaisuuden älykäs kaupunginosa



ja Jyväskylän kaupungin merkittävin aluekehityshanke. Vuonna 2040 Kankaalla kaavaillaan asuvan 5 000 ja työskentelevän noin 2 100 ihmistä. Kankaalla toimii nyt noin 40 yritystä, minkä lisäksi uudet oppilaitostoitijat, Jyväskylän ammattiopisto, Jyväskylän aikuisopisto ja Humanistinen ammattikorkeakoulu (Luova kampus) ovat aloittaneet jo Kankaalla toimintansa. Kymmenen vuoden aikana Kankaalle rakennetaan koteja yli 3 000 jyvaskyläläiselle.

EK:n barometrin mukaan myös kuljetusala on päässyt Keski-Suomessa vauhtiin. Kuljetukset erityisesti rakennusteollisuudelle ja työmaille ovat lisääntyneet. Osaajista voi tulla pulaa, koska esimerkiksi puukuljetukset vaativat erilaisen henkilökunnan kuin kuljetuksen muut toimialat.

### **Matkailu**

Matkailuyritysten liikevaihdon kasvua selittävät investoinnit matkailukeskuksiin sekä tapahtumamatkailun kehittyminen. Matkailu on kasvanut Keski-Suomessa hieman paremmin kuin koko maassa. Venäläisten tuomia euroja ei ole saatu kurottua. Virolaiset ja hollantilaiset matkailijat ovat paikanneet tilannetta Jämsän seudulla. Isoja kesätapahtumia ollut paljon, mutta lomailijoita käy hyvin ilman tapahtumiakin Keski-Suomessa käy vuosittain 1 150 000 matkailijaa. Jyväskylän majoituskapasiteetti on jonkin verran laskenut Keski-Suomen lakkautettua hotelli Jyväshovin.

Keski-Suomi on julistautunut saunamaakunnaksi. Saunakylä on siirretty Jämsään ja sen ympärille on rakennettu kansainvälistä saunabrändiä ja tapahtumia. Matkailuväen lisäksi Keski-Suomen saunamaakuntaa viedään eteenpäin myös muilla aloilla. Mukaan on saatu sauna- ja elintarviketeollisuutta. Etelä-Konneveden kansallispuistoon on tulossa lisää palvelurakenteita ja reittejä. Alueen infra on kunnossa. Tämän hetken kävijämäärä on 12 000 henkilöä. Vuoden loppuun mennessä määrän arvioidaan nousevan yli 20 000. Laivakapasiteetti on tällä hetkellä äärimmillään. Myös kansainvälisiä tunnusteluja on tehty.

### **Maatalous**

Maatalouden tilanne lähitulevaisuudessa näyttää aika heikolta. Tuottajahintojen putoaminen ja korkeat tuotantokustannukset ovat vieneet maatalouden ahdinkoon. Mainitut tekijät ovat vaikuttaneet ahdinkoon huomattavasti enemmän kuin julkisudessa paljon puhuttaneet tukimaksujen viivästy-

miset. Näkymät eivät ehkä oleellisesti heikkene vuoden tähtäimellä, kun hallitus on varannut rahaa kriisipakettiin ja lisäksi muitakin maa- ja metsätalousyrittäjyyttä edistäviä toimia on hallituksen listalla. Pitemmällä tähtäimellä pitäisi olla positiivisiakin näkymiä biotalouden ja elintarvikealan kehittyessä.

Luomutuotannon osuus on Keski-Suomessa ollut vähäinen, mutta se on kasvanut parin viime vuoden ajan hieman maan keskiarvoa ripeämmin. Luomu on vahvistunut etenkin viljantuotannossa. Luomumehiläispesien määrä on Keski-Suomessa jo ennestään Suomen suurin. Pro Luomu yhdistys ennakoii S-ryhmän asiantuntijoiden arvion perusteella luomutuotteiden kysynnälle peräti 70 % kasvu seuraavan viiden vuoden aikana.

Valio siirtää erikoismaitojen valmistuksen ja pakkauksen Tampereelta Jyväskylään. Jyväskylän meijerissä tehdään jatkossa pääosa Valion erikoismaitotuotteista.

Laukaan valiotaimituotannon loppuminen on iso isku taimitarhoille. Luke eli Luonnonvarakeskus lopettaa Laukaan toimipisteen ensi vuoden aikana ja lopettaa kokonaan laajan koristekasvi-valikoimansa valiotaimituotannon. Marjojen ja alpiruusujen taimituotannon Luke siirtää Laukaasta jonnekin muualle.

### **Metsätalous**

Metsätalouden näkymät ovat positiiviset, vaikka biotalouden kasvun ja kehittymisen vaikutukset eivät vielä näy kovin selkeästi. Sateet ovat paikoitellen vaikeuttaneet puun korjuuta. Muun muassa metsäkoneyrittäjien huonohkosta taloudellisesta tilanteesta on uutisoitu. Ehkä odotukset biotalouden kasvun vaikutuksista ovat olleet hiukan liian etupainotteisia ja puunosto sen tarpeisiin käynnistyy vasta ensi vuonna.

Teollisuuden käyttöön hakattiin viime vuonna enemmän puuta kuin koskaan aikaisemmin. Kokonaishakkuumäärä oli 58,5 miljoonaa m<sup>3</sup>. Hakkuumäärä kasvoi edellisestä vuodesta 2,6 miljoonalla m<sup>3</sup> ja edellisen kymmenen vuoden keskiarvon viime vuosi ylittää 12 prosentilla. Suurimmat hakkuut kertyivät Etelä- ja Pohjois-Savon sekä Keski-Suomen maakuntien runsaspuustoisista metsistä. Etelä-Savosta hakattiin 6,4, Pohjois-Savosta 5,6 ja Keski-Suomesta 5,5 miljoonaa m<sup>3</sup>.

### **Yritysrahoitus**

Länsi-Suomen alueella yritystukien kysyntä on ollut hienoisessa laskussa verrattuna vuodentakaiseen tilanteeseen. Sama tilanne on myös muilla rakennerahastoalueilla. Keski-Suomessa yritysten aktiivisuus hakea rahoitusta ELY-keskuksesta näyttäisi keskittyvän Jyväskylän ympäristöön. Hankkeet kohdistuvat edelleen valtaosin investointeihin. Jyväskylän ja Jämsän seutukunnilla toimenpiteet kohdistuvat enemmän myös muuhun kehittämiseen kuten tuotekehitykseen ja kansainvälistymiseen. Talouden viimeaikaisen piristymisen odotetaan aktivoivan yrityksiä käynnistämään kehityshankkeita.

### **Työvoiman kysynnän ja osaamistarpeiden näkymät**

Työtä hakevan työvoiman ylitarjonta näyttää keskittyvän maakuntakeskuksiin, joten Jyväskylän seudun tilanne näyttää hyvin erilaiselta kuin muualla maakunnassa. Työvoiman liikkuvuutta pitäisi pystyä lisäämään, jotta tilanne tasapainotuisi ja työvoiman tarjonta saataisiin turvattua myös muualla maakunnassa.

Ammattiryhmittäisessä tarkastelussa eniten kasvua tapahtui rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijäryhmässä. Tämä kasvu jatkuu. Rakennusalan voimakas kasvu saattaa johtaa rekrytointiongelmiiin. Alan työvoimapula kohdistuu ensisijaisesti rakennusinsinööreihin ja rakennusmestareihin, koska näihin tehtäviin on vaikea saada korvaavaa työvoimaa kotimaasta ja ulkomailta. TE-toimiston työnvälityspalvelut ja yksityiset palveluntuottajat ovat käynnistäneet työnvälityksen tulospäätösten ostopalvelupilotin.

Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvosto on myöntänyt 50,2 miljoonaa euroa strategisen tutkimuksen ohjelmiin 14 tutkimuskonsortiolle, Jyväskylän yliopistolle rahoitusta myönnetään neljään konsortioon. ”Osaaminen, koulutus ja tulevaisuuden työelämä”-konsortiossa avainkysymyksiä ovat, miten ikääntyvä työvoima pystyy sopeutumaan osaamisvaatimusten muutokseen, miten johtaminen tukee uudistumista ja miten entistä heterogeenisemmän työvoiman erilainen osaaminen saadaan tuottavaan käyttöön.

**ICT-ala** menestyy Keski-Suomessa hyvin ja alan yritykset etsivät työvoimaa kaiken aikaa. ICT-alalla on paljon hyvän pohjakoulutuksen saanut työvoimaa. Heidän koulutuksensa päivittäminen vastaa-

maan yritysten tämän hetken tarpeita on ratkaisu tämän hetken kohtaanto-ongelmaan. ICT-alalla tullaan tarvitsemaan työvoimaa, joka osaa soveltaa osaamistaan eri aloilla.

Jyväskylän yliopiston informaatioteknologian tiedekunnan tavoitteena on kasvaa lyhyessä ajassa yli 3 000 opiskelijan tiedekunnaksi. Jyväskylän yliopisto on pitänyt paikkansa maan neljänneksi suosituimpana yliopistona. Seula yliopistoon oli tänäkin keväänä tiukka. Hakijamäärällä mitattuna Jyväskylän yliopisto on edelleen neljänneksi suurin yliopisto Helsingin, Turun ja Tampereen yliopistojen jälkeen.

**Terveydenhuoltoala** on kärsinyt pitkään lääkäripulasta. Alalla on esiintynyt maakunnassa jonkin verran rekrytointiongelmia. Sosiaalityössä on myös jonkin verran työvoimapulaa.

**Metallialalla** on toisaalta ylitarjontaa työvoimasta, mutta toisaalta työvoimapulaa. Ensi vuonna valmistuva Äänekosken biotuotelaitos lisää työvoiman kysyntää varsinkin puunkorjuun logistiikkaketjussa.

Tilanne työvoiman tarjonnan ja kysynnän osalta on kaksitahoinen. Toisaalta on työvoiman kysyntää, johon ei voida vastata ja toisaalta tarjontaa aloilla, joille ei osaaminen riitä tai kysyntä on loppunut. Ristiriidan ratkaisua voisi hakea esim. erilaisista osaamisten yhdistämisistä. Tietotekniikka on hyvä esimerkki koulutusalaista, joka on tuottava jollain tavoin kaikkeen ammattiosaamiseen. Pk-barometrin mukaan yritysten sisällä koetaan osaamisvajetta vuodesta toiseen eniten myynnissä ja markkinoinnissa.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä aloitetaan yhteistoimintaneuvottelut. Yt-neuvottelujen taustalla ovat ensi vuoden suunnitellut kustannussäästöt, jotka ovat noin neljä miljoonaa euroa. Sopeuttamisessa varaudutaan henkilöstövaikutuksiin. (KSML 15.9.2016.)

Työttömyyden määrän ja rakenteen näkymät Keski-Suomen ELY-keskuksen alueen työttömyys on vihdoin kääntynyt laskuun. Työttömyyden aleneminen ei ole aikaisemmin lähtenyt Keski-Suomessa ensimmäisenä maakuntana laskuun. Keski-Suomi on tyypillisesti seurailut hitaasti perässä valtakunnan kehitystä niin nousuissa kuin laskuissakin. Metsä Fibren suurinvestointi toimi

ehkä katalysaattorina ja muiden isojen investointien samanaikaisuus vahvisti myönteistä ilmapiiriä maakunnassa.

Työttömyys on kuitenkin edelleen korkealla tasolla ja sen lasku on ollut varsin maltillista. Työttömyyden kehitys näyttää jatkuvan myönteisenä. Työttömyyden myönteinen kehitys näkyy myös TE-toimiston tietoon tulleiden yhteistoimintaneuvottelun lukumäärien vähentymisenä. Lomautuksia koskevien yhteistoimintaneuvottelujen lukumäärä putosi suhteellisesti vielä enemmän.

Työttömyyden lasku vertailujankohtana kohdistui selkeästi naisia enemmän miehiin. Nuorisotyöttömyyden tapahtui vuoden aikana laskua vain vähän. Pitkäaikaistyöttömyys jatkoi edelleen kasvuaan, kuten se on tehnyt lokakuusta 2009 saakka. Suurena haasteena on estää lisävaluma pitkäaikaistyöttömyyteen ja pitkään työttömänä olleille uusien polkujen löytäminen. Koulutusasteittain tarkasteltuna työttömien määrä väheni edellisen vuoden kesäkuuhun verrattuna kaikissa muissa koulutusasteissa paitsi ylemmässä korkeakouluasteessa ja koulutusaste tuntematon ryhmässä.

# JYVÄSKYLÄN SEUTUKUNTA

HANKASALMI, JYVÄSKYLÄ, LAUKAA, MUURAME, PETÄJÄVESI, TOIVAKKA, UURAINEN

Jyväskylän seutukunnassa asui vuoden 2016 kesäkuun lopussa 180 933 henkilöä. Vuoden aikana väestö kasvoi 1 416 henkilöllä. Vuoden 2016 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 17,4 % ja työttömiä työnhakijoita oli 15 263.

## KESKI-SUOMI

## TILANNE

	NYT	6 KK-	12 KK-
ELINKEINOELÄMÄ JA YRITYSTOIMINTA	+	+	+++
TYÖTTÖMYYDEN MÄÄRÄ JA RAKENNE	+	+	+

Arviointiasasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi

# JÄMSÄN SEUTUKUNTA

## JÄMSÄ, KUHMOINEN

Jämsän seutukunnassa asui vuoden 2016 kesäkuun lopussa 23 782 henkilöä. Vuoden aikana väestö väheni 311 henkilöllä. Vuoden 2016 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 17,2 % ja työttömiä työnhakijoita oli 1 807.

### JÄMSÄN SEUTUKUNTA

### TILANNE

	NYT	6 KK-	12 KK-
ELINKEINOELÄMÄ JA YRITYSTOIMINTA	+	+	+
TYÖTTÖMYYDEN MÄÄRÄ JA RAKENNE	○	+	+

Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (-) paljon heikompi

# KEURUUN SEUTUKUNTA

## KEURUU, MULTIA

Keuruun seutukunnassa asui vuoden 2016 kesäkuun lopussa 11 781 henkilöä. Vuoden aikana väestö väheni 113 henkilöllä. Vuoden 2016 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 15,1 % ja työttömiä työnhakijoita oli 740.

### KEURUUN SEUTUKUNTA

### TILANNE

	NYT	6 KK-	12 KK-
ELINKEINOELÄMÄ JA YRITYSTOIMINTA	+	+	++
TYÖTTÖMYYDEN MÄÄRÄ JA RAKENNE	+	○	○

Arviointiasaiteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi

# JOUTSAN SEUTUKUNTA

## JOUTSA, LUHANKA

Joutsan seutukunnassa asui vuoden 2016 kesäkuun lopussa 5 468 henkilöä. Vuoden aikana väki väheni 42 henkilöllä. Vuoden 2016 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 16,1 % ja työttömiä työnhakijoita oli 359.

### JOUTSAN SEUTUKUNTA

### TILANNE

	NYT	6 KK-	12 KK-
ELINKEINOELÄMÄ JA YRITYSTOIMINTA	+	○	○
TYÖTTÖMYYDEN MÄÄRÄ JA RAKENNE	-	○	○

Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (-) paljon heikompi

# SAARIJÄRVEN- VIITASAAREN SEUTUKUNTA

KANNONKOSKI, KARSTULA, KINNULA, KIVIJÄRVI, KYJJÄRVI, PIHTIPUDAS, SAARIJÄRVI, VIITASAARI

Saarijärven-Viitasaaren seutukunnassa asui vuoden 2016 kesäkuun lopussa 30 733 henkilöä. Vuoden aikana väestö väheni 369 henkilöllä. Vuoden 2016 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 17,2 % ja työttömiä työnhakijoita oli 2 253.

## SAARIJÄRVEN-VIITASAAREN SEUTUKUNTA

## TILANNE

	NYT	6 KK-	12 KK-
ELINKEINOELÄMÄ JA YRITYSTOIMINTA	+	+	+
TYÖTTÖMYYDEN MÄÄRÄ JA RAKENNE	+	+	+

Arviointiasasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi



# ÄÄNEKOSKEN SEUTUKUNTA

## KONNEVESI, ÄÄNEKOSKI

Äänekosken seutukunnassa asui vuoden 2016 kesäkuun lopussa 22 318 henkilöä. Vuoden aikana vähennystä oli 371 henkilöä. Vuoden 2016 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 17,9 % ja työttömiä työnhakijoita oli 1 780.

### ÄÄNEKOSKEN SEUTUKUNTA

### TILANNE

	NYT	6 KK-	12 KK-
ELINKEINOELÄMÄ JA YRITYSTOIMINTA	+	+	++
TYÖTTÖMYYDEN MÄÄRÄ JA RAKENNE	+	○	+

Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (-) paljon heikompi

---

**LISÄTIETOJA**

Strategiapäällikkö Eija Heinonen

Keski-Suomen ELY-keskus

+358 0295 024 658

etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi



KESKI-SUOMEN

# TULEVAISUUS

KATSAUS

2|2016



Elinkeino-, liikenne- ja  
ympäristökeskus